

Cursusomvang (nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)

Studiepunten 9.0 Studietijd 270 u Contacturen 35.0 u

Aanbodssessies en werkvormen in academiejaar 2018-2019

A (jaar)	Nederlands	integratieseminarie	10.0 u
		stage	10.0 u
		werkcollege: geleide oefeningen	15.0 u

Lesgevers in academiejaar 2018-2019

Strubbe, Katrien	WE06	Verantwoordelijk lesgever
Vanhoe, Hans	WE06	Medewerker
Mottart, André	PP06	Medelesgever

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2018-2019

	stptn	aanbodssessie
Specifieke lerarenopleiding in de chemie	9	A

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

didactisch handelen, pre-service training

Situering

Dit opleidingsonderdeel draagt bij tot realisering van de basiscompetenties voor leraren, zoals opgenomen in de opleidingsfiche en geconcretiseerd in de competentiematrix, te consulteren op www.lerarenopleiding.ugent.be

Inhoud

De leerinhouden van de stage sluiten aan bij de vakinhoudelijke vorming van de studenten in de bachelor/of master opleiding. Overeenkomstig de specificiteit van de vakdidactiek wordt de stage opgedeeld in subeenheden, gerelateerd aan de onderwijsvormen en -niveaus waarin binnen dit vakgebied stage wordt gelopen. De stage kan worden gespreid over de beide semesters. Er is een graduele opbouw van observeren naar het zelfstandig realiseren en begeleiden van onderwijs-leeractiviteiten, van (relatief) eenvoudige naar meer complexe onderwijs-situaties. Reflectie op het eigen handelen staat zeer centraal in het stageconcept.

In deze stage wordt ook extra aandacht besteed aan de taalcompetenties.

Studenten lopen stage in onderwijsniveaus waar ze onderwijsbevoegdheid hebben. Er wordt stage gelopen in minstens twee verschillende onderwijsvormen Secundair Onderwijs. De stage in het secundair onderwijs - over het geheel van de SLO (stage A en B) - omvat ten minste 30 onderwijsactiviteiten. Daarnaast (afhankelijk van de studierichting) kunnen studenten ook stage lopen in het Hoger Onderwijs, het volwassenenonderwijs en de basiseducatie. Stage in een educatieve setting (b.v. een museum) buiten de school is ook mogelijk.

De stage-opdrachten worden opgenomen zoals bepaald in het besluit van de opleidingscommissie lerarenopleiding; ze omvatten: 12 observaties, 30 zelfstandig te realiseren onderwijs-leeractiviteiten, 4 meso-activiteiten. Die opdrachten worden bij het begin van het academiejaar met de student besproken en staan beschreven in de vakdidactische stagehandleiding. Ze worden gepland in overleg met de stageschool en de aangestelde mentor.

Studenten die in de loop van het academiejaar een interim-opdracht opnemen krijgen stagevermindering onder volgende voorwaarden: het betreft een lesopdracht in de 2e-3e graad secundair onderwijs, het DKO, volwassenenonderwijs of een professionele bachelor binnen 1 of meerdere vakgebieden waarvoor de specifieke lerarenopleiding

wordt gevolgd of waarvoor de student op basis van zijn masterdiploma een vereist bekwaamheidsbewijs verwerft; binnen de school treedt een (bij voorkeur vak)collega op als mentor die minstens 2 lessen (bij aanvang en op het einde van de opdracht) bijwoont en evalueert.

Stagevermindering wordt toegekend volgens een vastgelegd schema:

- Een aaneengesloten interim opdracht vanaf 40u (op voorwaarde dat minstens één stagedeel met goed gevolg is afgewerkt): Vermindering van de stageopdracht met 7u uren lesgeven. Het logboek bestaat uit: minimaal 5 lesvoorbereidingen en een reflectieverslag met bespreking van één kritisch incident en één succeservaring
- Een aaneengesloten interim opdracht vanaf 80u: Vermindering van de stageopdracht met 15 uren lesgeven. Het logboek bestaat uit: minimaal 10 lesvoorbereidingen en een reflectieverslag met bespreking van één kritisch incident en één succeservaring.
- Een aaneengesloten interimopdracht vanaf 160u: Vermindering van de stageopdracht met 30 uren lesgeven. Het logboek bestaat uit: 20 lesvoorbereidingen en een reflectieverslag met bespreking van één kritisch incident en één succeservaring. Daarnaast wordt een actieonderzoek uitgewerkt op basis van een zelfevaluatie a. d. h. van de basiscompetenties.
- Een aaneengesloten interimopdracht vanaf 200u: Hier gelden de afspraken zoals voor een LIO met een opdracht tussen 200 en 500u.

Begincompetenties

Het volgtijdelijkheidsrapport kan je downloaden op <https://oasis.ugent.be/oasis-web/curriculum/voorkennisvancursus?cursuscode=H001949&taal=nl>.

Eindcompetenties

- 1 • A De leerkracht als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen
 1. de beginsituatie van de leerlingen en de leerlingengroep achterhalen.
 2. doelstellingen kiezen en formuleren.
 3. de leerinhouden/leerervaringen selecteren.
 4. de leerinhouden/ leerervaringen structureren en vertalen in leeractiviteiten.
 5. aangepaste werkvormen en groeperingsvormen bepalen.
 6. individueel en in team leermiddelen kiezen en aanpassen.
 7. een krachtige leeromgeving realiseren, met aandacht voor de heterogeniteit binnen de leergroep.
 8. observatie/evaluatie voorbereiden, individueel en waar nodig in team
 9. proces en product evalueren met het oog op remediëring en differentiatie.
 11. het leer- en ontwikkelingsproces begeleiden in het Standaardnederlands.
 12. omgaan met de diversiteit van een leergroep.
 13. leer- en ontwikkelingsprocessen opzetten vanuit een vakoverschrijdende hoek.
- 2 B De leerkracht als opvoeder
 1. in overleg een positief leefklimaat creëren voor de leerlingen in klasverband en op school.
 2. de emancipatie van de leerlingen bevorderen.
 3. door attitudevorming leerlingen op individuele ontplooiing en maatschappelijke participatie voorbereiden.
 4. actuele maatschappelijke ontwikkelingen hanteren in een pedagogische context.
 5. adequaat omgaan met leerlingen in sociaal-emotionele probleemsituaties en/of met gedragsmoeilijkheden.
 6. het fysiek en geestelijk welzijn van de leerlingen bevorderen.
 7. strategieën inzetten om te communiceren met anderstalige leerlingen.
- 3 C De leerkracht als inhoudelijk expert
 1. beheerst domeinspecifieke kennis en vaardigheden en kan deze verbreden en verdiepen.
 2. kan verworven domeinspecifieke kennis en vaardigheden aanwenden.
 3. kan het eigen vormingsaanbod situeren en integreren in het geheel van het onderwijsaanbod met het oog op de begeleiding en oriëntering van leerlingen.
- 4 D De leerkracht als organisator
 1. een gestructureerd werkklimaat bevorderen.
 2. een soepel en efficiënt les- en/of dagverloop creëren, passend in een tijdsplanning vanuit het oogpunt van de leraar en de leerling.
 3. Op correcte wijze administratieve taken uitvoeren.
 4. een stimulerende en werkbaar klasruimte creëren.
- 5 E De leerkracht als innovator-onderzoeker
 1. vernieuwende elementen aanwenden en aanbrengen.
 2. toegankelijke resultaten van onderwijsonderzoek, relevant voor de eigen praktijk, interpreteren en verwerken
 3. het eigen functioneren bevragen en bijsturen.
- 6 F De leerkracht als partner van de ouders/verzorgers
 1. zich op de hoogte stellen van en discreet omgaan met gegevens over de leerling.

2. met ouders/verzorgers communiceren over hun kind in de school.
 3. in overleg met het team communiceren met de ouders/verzorgers over het klas- en schoolgebeuren, rekening houdend met de diversiteit tussen de ouders.
 4. met ouders/verzorgers een gesprek voeren over opvoeding en onderwijs.
 5. strategieën ontwikkelen om te communiceren met anderstalige ouders.
- 7 G De leerkracht als lid van een schoolteam
1. overleggen en samenwerken binnen een schoolteam.
 2. de eigen pedagogische en didactische opdracht en aanpak in team bespreekbaar maken.
 3. binnen een team over een taakverdeling overleggen en deze naleven.
 4. zich documenteren over de eigen rechtspositie en die van de leerlingen.
- 8 H De leerkracht als partner van externen
1. met hulp van collega's contacten leggen, communiceren en samenwerken met externe instanties die onderwijsbetrokken initiatieven aanbieden.
 2. met de hulp van collega's de nodige relaties met organisaties initiëren, uitbouwen en onderhouden.
 3. in functie van gelijke onderwijskansen en in overleg met collega's, contacten leggen, communiceren en samenwerken met de brede sociaal-culturele sector.
- 9 I De leerkracht als lid van de onderwijsgemeenschap de student(e) kan:
1. deelnemen aan het maatschappelijk debat over onderwijskundige thema's.
 2. dialogeren over het beroep van de leraar en de plaats ervan in de samenleving.
- 10 actuele maatschappelijke thema's en ontwikkelingen identificeren en kritisch benaderen rond het sociaal- politieke, sociaal-economische, levensbeschouwelijke, cultureel-esthetische en het cultureelwetenschappelijke domein.

Creditcontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via creditcontract gevolgd worden

Examencontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via examencontract gevolgd worden

Didactische werkvormen

Integratieseminarie, stage, werkcollege: geleide oefeningen

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

De terugkomsessies worden gerealiseerd via integratieseminaries. Dit zijn intervisiemomenten waarop de studenten stage-ervaringen uitwisselen. De studenten participeren aan de (vakoverschrijdende) werkcolleges en oefeningen "taal". Voor de student-leraren in een LIO-baan (= inservice stage) worden de bovenstaande doelstellingen en competenties gerealiseerd via een alternatief portfoliotraject. De opdrachten zijn uitgewerkt in een handleiding. Er wordt voorzien in een aantal contactmomenten, een aantal verplicht te volgen lessen/of seminars en begeleidingsmomenten. Daarnaast nemen LIO-studenten en studenten met stagevermindering op niveau LIO verplicht deel aan 2 vakoverschrijdende intervisies. Intervisie 1 hoort bij stage A, intervisie 2 hoort bij stage B.

Een volwaardige LIO-baan impliceert een onderwijsopdracht van minimaal 500 uren wat neerkomt op twee derde van een fulltime opdracht of bij benadering 12u per lesweek. Bovendien moeten ook aan volgende voorwaarden voldaan zijn:

- De onderwijsopdracht moet gerelateerd zijn aan een niveau waar de leraar van de SLO onderwijsbevoegdheid heeft: 2e of 3e graad Secundair Onderwijs, het deeltijds kunstonderwijs of een Centrum voor Volwassenen Onderwijs.
- De Universiteit Gent laat ook studenten die een baan hebben in een professionele bacheloropleiding toe tot een inservice stage.
- De LIO heeft een opdracht met voldoende variatie in de lesopdracht
- De LIO staat voldoende uren effectief voor de klas
- Ten minste de helft van de lesopdracht beslaat het eigen vakgebied. LIO's met een opdracht van minimaal 500 uren die niet voldoen aan 1 of meerdere van deze extra voorwaarden wordt 1 extra preservice stage van 10 uren opgelegd.

LIO-studenten met een onderwijsopdracht tussen 200 en 500 uren krijgen extra preservice stage opgelegd afhankelijk van de grootte van hun lesopdracht. De omvang van de aanvullende preservice stage is vastgelegd in de LIO-stagehandleiding. Deze preservice stage wordt inhoudelijk afgestemd op eventuele beperkingen (vb. onvoldoende lessen in het eigen vakgebied, 1e graad, enz) van de eigen lesopdracht. Een kandidaat met een LIO-baan van minder dan 200 uren (dit komt overeen met een lesopdracht van minder dan 5u per week) wordt niet toegelaten tot het portfoliotraject. De student volgt dan het gewone leertraject. Voor de stage krijgt de student een

vermindering van het aantal te geven lessen a rato van de omvang en de inhoud van de lesopdracht.

Leermateriaal

Er zijn ondersteunende stagedocumenten voor de verschillende stage-activiteiten. Deze documenten zijn beschikbaar op de elektronische leeromgeving Minerva.

Referenties

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

De begeleiding van de stage op school gebeurt door de mentor en de leraar van de vak (ken) (= de vakmentor) waar de student les geeft. De begeleiding heeft betrekking op de voorbereiding en de realisering van de les. Dit is de werkbegeleiding. De mentor en de vakmentor evalueren de stage overeenkomstig vooraf bepaalde criteria vastgelegd in een lesevaluatiedocument. De begeleiding en evaluatie van de student door de mentor ligt vast in een overeenkomst, waarin de rechten en plichten van de student tegenover de stageschool worden geformuleerd. De begeleiding door de mentor betreft eveneens de ingroei in de school en de realisering van de meso-activiteiten. De stagebegeleider (verbonden aan de opleiding, in casu de praktijkassistent) staat in voor de contacten met de scholen, de individuele supervisie, feedback en begeleiding (zo mogelijk bij een bezoek aan de stageschool), de coördinatie, opvolging en begeleiding bij het stagetraject. Dit is de leerbegeleiding.

Evaluatiemomenten

niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Portfolio, participatie, gedragsevaluatie op de werkvloer, verslag

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is enkel mogelijk in gewijzigde vorm

Toelichtingen bij de evaluatievormen

De studenten leggen een portfolio aan met o.m. de observaties; lesvoorbereidingen, leermaterialen, toetsen, enz. ; evaluaties door de mentor, de vakmentor en de stagebegeleider; de eigen reflectieverslagen; de tussentijdse leerdoelen door de student zelf geformuleerd; een syntheseverslag met een oordeel over de eigen leervorderingen. Hierover heeft binnen de opleiding een afsluitend gesprek plaats met de lesgever en/of stagebegeleider.

Voor de student-leraren in een LIO-baan is permanente evaluatie voorzien via de alternatieve opdracht die zij uitwerken het portfoliotraject. SLO studenten die enkel nog de stage moeten afwerken en wensen af te studeren in februari contacteren tijdig de vakdidactiek zodat zij hun stagetraject kunnen uitstippelen en zo vroeg mogelijk in het academiejaar hun stage kunnen aanvangen.

Studenten die hun stage als LIO willen afwerken nemen contact op met de stagecoördinator.

Omschrijving tweede examenkans: mogelijk via een herwerken van bepaalde onderdelen van het stageportfolio. De aard en de omvang hiervan worden bepaald door de verantwoordelijk lesgever. Er moet wel rekening mee gehouden worden dat er in augustus en september geen nieuwe stagelessen kunnen georganiseerd worden.

Eindscoreberekening

De student wordt beoordeeld op het geheel van de evaluaties op de verschillende stageplaatsen, omvattend de basiscompetenties voor leraren en de componenten taal en attitudes. Dit geeft een totaalscore op 100 punten. Afwezigheid bij het verplicht vakoverschrijdend seminarie (taal) wordt gesanctioneerd door een vermindering van de totaalscore met 5 punten. LIO-studenten en studenten met stagevermindering op niveau LIO die afwezig zijn voor vakoverschrijdende intervisie 2 worden gesanctioneerd door een vermindering van de totaalscore van Stage B met 5 punten.

Om te slagen voor het opleidingsonderdeel stage moet een student echter slagen voor elk van volgende functionele gehelen:

- FG1: de leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen
- FG 2: de leraar als opvoeder
- FG 3: de leraar als inhoudelijk expert
- FG 4: de leraar als organisator
- FG 5: de leraar als innovator - de leraar als onderzoeker
- FG 7: de leraar als lid van een schoolteam

- FG 10: de leraar als cultuurparticipant.

Ook voor de onderdelen taal en attitudes moet een voldoende worden gehaald.

Voor wat betreft de FG 6, 8 en 9 (de leraar als partner van de ouders/verzorgers, de leraar als partner van externen, de leraar als lid van de onderwijsgemeenschap) blijkt uit de verslagen in het logboek van de student dat hij waar mogelijk, inspanningen heeft geleverd om deze basiscompetenties te verwerven.

Studenten moeten ten laatste op 15 oktober ingeschreven zijn op de rol voor de lerarenopleiding. Gezien aanwezigheid in de oefeningen verplicht is, moet de student vanaf de eerste les aanwezig zijn.

Stagelessen waarvoor tijdstip en locatie niet tijdig worden gecommuniceerd aan de vakdidactiek gelden niet.

LIO studenten melden zich eveneens aan voor de eerste les.

De student die zich onttrekt aan periodegebonden en/of niet-periodegebonden evaluaties krijgt een niet delibereerbaar eindcijfer (hoogstens 7/20).